

tilsammen angive de i Virkeligheden Forskellen mellem de for Alderdomsunderstøttelsesloven og for Fattigloven liggende Principper. Det er ganske umiskendelige Bestræbelser, der have ytret sig hos Lovgivningsmagten ved Vedtagelsen af Understøttelsesloven, for at skaffe de gamle en tilnærmelsesvis sorgfri Alderdom. Det er det, man har ønsket at tilvejebringe, det er det etiske og humane Synspunkt, man har lagt til Grund, og dette savner i Virkeligheden de til Grund for enhver Fattiglovgivning liggende Principper. Hvor human en Fattiglovgivning end fremtræder — og vor Fattiglov er vistnok med Rette betegnet som human — er det i Virkeligheden især Samfundet, der trænger til den, fordi det gennem Lovgivningen ønsker en Beskyttelse over for de skæbnesvangre Følger for Samfundet af, at der findes saa mange subsistensløse Personer. Man vover ikke at nøjes med at have den Beskyttelse, som Lovgivningen om Straf for Betleri og Vagabonderen og ogsaa Lovgivningen om Straf for Forbrydelser yder Samfundet. Paa samme Tid som man straffer for Betleri og Omstrejfen m. m., har man da ment det nødvendigt at gøre noget for at vedkommende ikke skulde blive, saa at sige, tvungen til Lovovertrædelser ved fysisk Nød, og dette er Oprindelsen til Fattigvæsenet. Men dette Grundlag er i meget høj Grad forskelligt fra Alderdomsunderstøttelseslovens, som er — jeg gentager det — under visse nærmere angivne Betingelser at give de gamle en økonomisk set saa vidt mulig betrygget Alderdom. At Selvhjælpsfordringerne ere satte lavt endog meget lavt i den gældende Lov er fremført mange Gange og er ogsaa ubestrideligt. Dette skyldes, at man ved Lovens Vedtagelse netop ikke har villet gaa videre, for at saa mange som muligt skulde kunne faa Del i Lovens Goder. Man har hverken før 1891 eller den Gang villet gaa den Vej, man er gaaet i Tyskland, og som man i en Række af Aar har arbejdet paa at komme frem ad i Sverige, nemlig den tvungne Forsikrings Vej, en individuel Forsikring for en stor Del af Befolkningen og ganske særligt for dem, som staa i et uselvstændigt Arbejdsforhold til en Arbejdsgiver eller i et Tyendeforhold. Man har ikke villet det, og jeg billiger, at man ikke har villet det. Jeg har paa andet Sted udførligt behandlet Spørgsmaalet om den obligatoriske Statsforsikring paa dette Omraade og skal ikke komme nærmere ind paa dette store Spørgsmaal her, men indskrænke mig til at udtale, at jeg baade af

økonomiske, etiske og politiske Grunde finder en saadan Lovgivning utilraadelig, ganske bortset fra, at den sikkert kun lidet egner sig for vort Folk og dets Tankemaade, og at den muligvis end ikke er fuldt ud stemmende med vor Konstitution. Man har paa den anden Side i 1891 heller ikke haft den Tillid til Befolkningen, at man har ment gennem Tilvejebringelsen af en Adgang til frivillig Forsikring at kunne opnaa noget betydeligt Resultat. Noget saadant var jo paa Tale, og jeg selv fremkom i 1889 offentlig med et Forslag i den Henseende, om hvilket afdøde Indenrigsminister Ingerslev udtalte, at det forekom ham meget tiltalende, og at det vistnok var værd at bringe i Udførelse. Men man gik i 1890 ganske bort ogsaa fra alle tidligere Planer saavel om en frivillig Forsikring ved Selvhjælp alene som om en saadan i Forbindelse med Statshjælp og slog ind paa den eneste derefter mulige tredje Vej, nemlig „den afgiftsfri Forsikring“, hvis man tør benytte en saadan Betegnelse for den Form, vi have valgt, nemlig at det offentlige udreder den fornødne Understøttelse uden at kræve positive Selvhjælpsbidrag — hverken tvungne eller frivillige — af dem, som understøttes. Jeg tror nu, man den Gang tog fejl. Jeg tror, man burde have forsøgt Frivillighedens Vej; det har nemlig vist sig senere, at der endogsaa *efter* Alderdomsunderstøttelsesloven var en ganske overordentlig frugtbar Jordbund for frivillig Forsikring her i Landet og ikke mindst for den Gren af den, som man har benævnt „Folkeforsikring“, altsaa netop Forsikringer for de mindre bemidlede, for dem, som ikke kunne afse større Beløb paa en Gang, men kun kunne betale mindre Præmiebeløb i ugentlige Rater. Det er kun faa Aar siden at jeg, uagtet jeg ganske vist stod noget tvivlende over for, hvor vidt Foretagendet kunde lykkes, tog Initiativet til at oprette „Dansk Folkeforsikringsanstalt“; adskillige af mine daværende Kolleger i Rigsdagen tegnede sig som Deltagere, og Selskabet vandt hurtig saa stor Tilslutning, at jeg næppe fejler, naar jeg siger, at der siden Oprettelsen er afsluttet mindst 26,000 Folkeforsikringer alene i denne ene Anstalt. Der blev i dette Selskabs Love paa mit Forslag indført Bestemmelse om Ret for Staten til naar som helst at overtage Selskabet, hvilket i øvrigt var saa meget lettere at faa indført, som Aktieselskabet jo ingenlunde blev stiftet med den Hensigt, at det skulde blive et økonomisk indbringende Foretagende for dem, der havde anbragt Penge i Aktierne.